

Tokstad gardsarboret

Her er det foreslått fra landbrukskontoret i Ringsaker kommune, 28 forskjellige typer trær - 21 slag lauvtrær og 7 slag bartrær.

++++++

Hva har den greske myten om kjærligheten mellom Orfeus og Eurydike med et norsk gardsarboret? Som besteforeldre med abonnement til oss selv og Sander (10), Mathias (6) og William (5) på Barnas konserthusserie i Oslo, fikk vi våren 2007 se denne fortellingen i ord og toner, - en fortelling som har fascinert menneskene i 2500 år. To setninger ble til mer enn en beskrivelse av Orfeus – "Orfeus sang og spilte så vidunderlig vakkert at ingen kunne motstå ham – både mennesker og dyr, trær og fjell og elver måtte lystre Orfeus når han spilte på sin lyre. **Trærne krøllet røttene oppunder seg og fulgte etter han.**"

Det er denne vidunderlig vakre ideen som ligger til grunn for å virkeliggjøre et gardsarboret på Tokstad. Vi ville anlegge et arboret hvor ulike treslag fra Løykjedalen "krøllet røttene oppunder seg" og gir seg i veg til Bjørkhaugen ved Harstadkrysset. Her strekker de røttene ut igjen og slår seg ned på egnede steder hvor de kan vise seg fram, og bokstavlig talt blomstre og frø seg ved å fortelle om seg selv og sitt særpreg til alle som oppsøker dem.

Når Universitetet i Bergen definerer sitt arboret, skriver de: *et arboret er en samling trær og busker som dyrkes på friland med sikte på forskning, undervisning og utprøving av planter i vårt klima. Samtidig skal det være til glede, gi naturopplevelser og stimulere til økt interesse for naturfag og botanikk.*

Gardsarboret på Tokstad har ikke så høye ambisjoner, men det har som særpreg at det samler alle de treslagene som naturlig hører hjemme og vokser i Løykjedalen på ett sted – på Bjørkhaugen. Her er treslagene presentert – om ikke i ord og toner – så i alle fall i ord og illustrasjoner - slik at barn og voksne kan rusle rundt og få mer utførlig kjennskap til trær de ellers ser i Løykjedalen, - og mange andre steder i norsk natur.

Gardsarboret på Tokstad vil med andre ord ikke innføre eksotiske treslag for å prøve ut om de eger seg på Bjørkhaugen. Det kunne vært spennende, men det kan gjøres bedre andre steder. Vi vil synliggjøre hvilken treskatt vi har i hverdagen vår – kall det gjerne et **Gardsarboret for hverdagstrær.**

ALM (*Ulmus glabra*)

Almetreet kan bli opptil 500 år gammelt og 40 meter høyt. Treet har en solid og tykk stamme. Almeveden har meget gode tekniske egenskaper og en vakker tekstur og farge.

Hva kan alm brukes til ?

Almeveden er velegnet til emner og finèr.

Tidligere ble det laget både hjulaksler og kvernhjul av den harde almeveden. I gamle dager ble almebark blandet i melet for å gjøre det drygere. Barkskavet ble benyttet til dyrefor. Almebarken ble også brukt som medisin.

ASK (*Fraxinus excelsior*)

Ask finner vi i kyst- og fjordstrøkene nord til Trondheimsfjorden. Det finnes også restbestander av treslaget i Mjøsområdet og innlandet forøvrig. Innvandret til Norge for rundt 5 000 år siden. Veden er hard og seig. Kjerneveden er gjerne mørkere enn den ytre delen av stammen. Verdenstreet *Yggdrasil* i Norrøn mytologi var en ask, og under det treet skapte Odin den første mannen, Ask og kvinnen Embla.

Hva kan ask brukes til ?

Treet brukes noe til møbler og innredning. Veden er velegnet til skaft på diverse håndredskaper.

Tidligere ble veden benyttet til produksjon av treski. En periode var askeavkok populært som helsebringende middel. Askelauv er brukbart som dyrefor.

BJØRK (*Betula spp.*)

Det er tre viltvoksende bjørkearter i Norge; Vanlig bjørk (*Betula pubescens*), lavlandsbjørk eller hengebjørk (*Betula verrucosa*) og dvergbjørk (*Betula nana*). Den halvmeter høye dvergbjørka finner vi normalt i fjellet, eller på myrer i lavere strøk. De to andre er store trær som kan bli 20 – 25 meter høye. Bjørkeartene er pionerer og innvandret tidlig etter siste istid.

Lavlandsbjørk.

Hva kan bjørk brukes til ?

Bjørk brukes til møbelproduksjon og golv. Bjørkeveden har høg brennverdi er velegnet til brensel. Enkelte bjørker utvikler spesiell fin flammeved som benyttes i blant annet knivskaft.

Av bjørkenever kan lages kopper og konter. Den brukes også til takteking (legges under torva på torvtak). For veldig lenge siden ble never også brukt til skoproduksjon (birkebeinere).

BØK (*Fagus silvatica*)

Bøk er lite utbredt i Norge, og best kjent er *Bøkeskogen* ved Larvik i Vestfold. Noe bøk finner vi litt nord for Bergen, for øvrig er det bare små forekomster i det sørlige Norge. Hos oss blir bøketreet cirka 25 meter på det høyeste, sørover i i Europa kan det bli 40 meter. Blodbøk er et innført prydtre med rødlige blader.

Vanlig bøk.

Blodbøk.

Hva kan bøk brukes til ?

Den tunge, harde veden med litt rødlig farge benyttes til finer og parkett. Spon av bøk kan brennes, og i røyken kan en henge fisk og kjøtt til røyking.

Tidligere ble det laget forskjellig redskap av bøketre. I Osebergskipet (fra rundt 850 år etter Kristus) ble det funnet treredskap av bøk.

Bøkenøtter inneholder mye fett, og ble spist av både mennesker og dyr.

EIK (*Quercus spp.*)

I Norge har vi to eikearter, Sommereik (*Quercus robur*) og Vintereik (*Quercus petraea*). De to artene er vanskelig å skille, men på voksne trær henger lauvet på vintereika utover vinteren, mens det faller av på sommereika. Hybrider mellom de to er vanlig. Eika kan bli 20 - 30m høy og meget gammel, kanskje 2000 år! Ei svensk eik var over 13m i omkrets ved rota!

Hva kan eik brukes til ?

Eik er mye brukt til møbler og innredning. Eksempelvis eikeparkett.

Tidligere ble eik benyttet til hjulnav, hjuleiker, brobygging og stolper. Eika var det viktigste treslaget i gammeldags skipsbygging. Det kunne gå med 2000 eiketrær til et stort handelsfartøy.

Garvesyre produsert fra barken og bladene hos eika ble benyttet til behandling av skinn og lær. Eikenøtter er godt dyrefor. Nøttene ble tidligere også benyttet som medisin til mennesker.

HASSEL (*Corylus avellana*)

Hassel utvikler seg enten til en busk eller tre og kan bli opptil 8 meter høy. Hassel var blant de første lauvtreartene som innvandret til Norge etter istida; på samme tid som furu for omkring 8500 år siden.

Hassel blomstrer på bar kvist i februar – mars, og utvikler lange gule rakler. Dette er hannraklene, mens hunnraklene er små og purpurrøde og stikker bare så vidt fram fra knoppkjellene.

Hassel vokser i Sør-Norge og nordover til Nordland, og vi kan finne den opptil 600 meters høyde over havet.

Hasselnøtter

Befruktningen skjer 3 måneder etter bestøvningen, og hasselnøtta starter utviklingen. Ferdig utviklet faller nøtta av. Når vann har trengt inn i nøtta neste vår, sprenges nøtteskallet og kimbladet setter rot.

Hva kan hassel brukes til ?

Hasselnøttene inneholder mye næring, blant annet fett som kan presses til olje. Unge tynne hasselstammer kan brukes til tønneband. Hasselbuskene er tette og gir ly for viltet.

HEGG (*Prunus padus*)

Heggen blomstrer i slutten av mai, og utvikler velduftende hvite blomster. Heggen ble tidligere benyttet som kalendermerke. Når den blomstret var på tide å så erter og bønner, sette poteter og starte fiske etter visse fiskeslag.

Blomstring Heggebær

Tidligere mente man at mange heggeblomster om våren, betydde rikelig med skogsbær om høsten. Heggen er giftig, særlig for storfe og hester. Et stoff i heggen kan omdannes til blåsyre. Spiser man mange bær medfører det i verste fall mageknip og kanskje sår munn og hals. Store doser av kjernen i bærene kan likevel være farlig.

Hva kan hegg brukes til ?

Hegg har en vakker kjerneved, og kan benyttes til sløydprodukter som skjeer, skåler osv.

Heggebærene kan sukres og spises som sukret rips. Det kan og lages vin eller likør av bærene. Av kjernen i bærene kan det fremstilles smaken av bittermandelolje.

Tidligere ble heggebarken skrapet av stammen og kokt. Av avkoket ble det laget en sårsalve som også virket mot skabb.

HESTEKASTANJE (*Aesculus hippocastanum*)

Hestekastanje (*Aesculus hippocastanum*) kan bli 25-30 meter høy, og 2 – 400 år gammelt. Navnet hestekastanje har det fått fordi frøene er blitt brukt til dyrefôr i uår.

Bladene er store, de er sammensatt av 5-7 småblad. Om våren er knoppene på treet klebrige. Hestekastanjen blomstrer i juni. Nøttene på hestekastanjen er giftige for mennesker, de kan utløse brekninger og lammelse.

Treet hører naturlig til i fjellområder på Balkan, men har spredd seg i Norge, i lavlandet opp til Nordland, fra hager og parkanlegg.

Hva kan hestekastanje brukes til ?

Deler av treet er benyttet i naturmedisin.

HYLL (*Sambucus spp.*)

Hyll er en samlebetegnelse for flere ulike stauder, busker og små trær av slekten *Sambucus*. Hyll er eneste slekt i hyllfamilien, men nyere genetiske analyser viser at moskusurtfamilien også bør innlemmes i hyllfamilien.

De mest kjente hyllartene i Norge er Svarthyll (*Sambucus nigra*) og Rødhyll (*Sambucus rasemosa*).

Rødhyll

Hva kan hyll brukes til ?

Hyllebærsaft kan lages av både blomsten og bærene. Saft av hyllebær er lys, mens saften av bærene blir mørk rød. Saften fra hyllebær kan også gjøres om til vin.

Rå hyllebær er giftig og kan forårsake oppkast, men giften nøytraliseres ved koking. Studier har vist at saften også kan ha gunstige virkninger.

Svarthyll brukes en del i urtemedisin.

LIND (*Tilia cordata*)

Lind er et populært treslag, som er mye omskrevet i fortellinger og dikt. Linden blomstrer i juli, senest av alle våre skogstrær. Blomstene dufter godt, og insektene er ivrige gjester. Lind kan bli opptil 30 meter høyt, og har normalt en rett stamme med ett nettverk av tynne kvister. Det er lite naturlig lind i Norge, og vi finner den bare sør for Dovre.

Lindetreet kan beskjæres ganske kraftig uten å ta skade, og er et populært tre blant gartnere. I Europa ble lind sett på som et hellig tre. Det kan bli gammelt, kanskje 2000 år. Mange helgenbilder var skåret i lindetre.

Når gamle lindetrær råtner inni, og bare et tynt skall av friskt tre står igjen, utvikles nye luftrøtter som vokser seg ned gjennom den hule stammen. Videre vokser de seg fast i jorda, og på den måten støtter opp treet.

Hva kan lind brukes til ?

Lind har løst trevirke og lett å skjære, og benyttes mye innen treskurd. Virket har en lys farge.

Mellom barken og veden ligger et bastlag som det kan lages gode rep av.

Blomstene lukter søtt og inneholder mye nektar og er populære blant biene.

Linden benyttes mye som prydtre i parker og alléer.

LØNN (*Acer platanoides*)

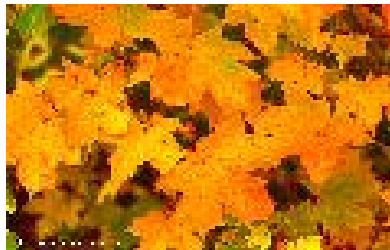
Ved siden av den viltvoksende lønn, gjerne kalt spisslønn, har vi hos oss plantet og ofte forvillet i Sør-Norge, platanlønn (*Acer pseudoplatanus*).

Hos lønn forgår lauvsprett omtrent samtidig med blomstring. Den forekommer ganske vanlig på Østlandet og langs kysten, ellers er forekomstene sjeldnere. Levealderen er sjelden over 200 år, og trehøyder opp til 25 meter forekommer. Om høsten får bladene vakre farger.

Det latinske ordet *acer* betyr spiss, og henger sammen med de mange spissene på bladene. Bladene er spesielle i formen og gir god skygge.

Lønneblad

Lønn i høstfarger

Hva kan lønn brukes til ?

Lønnetreet er mye brukt som tuntre og prydtre.

Fruktene på lønnen er leketøy for barna. De kan lage neser og briller av frukten med flyvevinge på.

Biene liker godt nektaren de finner i lønneblomstene.

Lønn brukes til finere treskurd, og som materiale i musikkinstrumenter.

Den amerikanske lønnen gir lønnesirup og lønnesukker.

GRÅOR (*Alnus incana*)

Gråor vokser over hele landet. Veden er løs og har er dårlig som brensel. Gråora får en rødlig farge når den er hogd. Stammen er grå, og skiller seg ganske mye fra stammen til svartora.

Foruten å formere seg ved frøspredning setter ora nye skudd fra røtter og stamme og formerer seg vegetativt. Older er et annet navn på or som brukes nord og vest i Norge.

Det er karakteristisk for begge oreartene at de på røttene har noen korallaktige knoller, hvor det lever en strålesopp som har evne til å ta opp nitrogen fra jordlufta. Soppen og treet har etablert et samarbeid til felles nytte, idet soppen får mineralnæring og karbon fra ora, mens denne til gjengjeld forsynes med nitrogen.

Hva kan gråor brukes til ?

Av gråor ble det laget generator-knott under krigen. Det var drivstoff for biler.

Virket brukes i treforedlingsindustrien.

SVARTOR (*Alnus glutinosa*)

Svartor finnes bare i det sørlige Norge. Langs kysten vokser Svartora opp til Namdalen, i innlandet bare opp til Mjøs-traktene. De ferske bladene på svartora er klebrige. (Glutinosa betyr klebrig). Best utvikler svartor seg på dyp, leirblandet, kalkholdig, moldrik jord med stort vanninnhold. Et særdrag ved svartor er at den kan vokse ganske bra også på steder med stagnerende og høytstående grunnvann. Når svartora hogges får trevirket ganske snart en fin gulrød farge. Svartora kan bli opptil 20m høy. I motsetning til gråor har svartorstammen ganske grov og oppsprukket bark.

Hunnraklene på ora faller ikke av etter blomstring slik som de gjør på de fleste andre lauvtrær, men blir hengende på som små kongler. Bladene på svartora ender ikke i en spiss slik som hos gråora.

Det er karakteristisk for begge oreartene at de på røttene har noen korallaktige knoller, hvor det lever en strålesopp som har evne til å ta opp nitrogen fra jordlufta. Soppen og treet har etablert et samarbeid til felles nytte, idet soppen får mineralnæring og karbon fra ora, mens denne til gjengjeld forsynes med nitrogen.

Hva kan svartor brukes til ?

Svartor brukes til møbler og sløyd.

OSP (*Populus tremula*)

Ospa tilhører pilefamilien, som i Norge er representert ved pileslekten og poppelslekten. Nær slekt med vår osp er forskjellige utenlandske poppelarter, som blir plantet som prydtrær, i allèer eller som lebelter hos oss. Ospa kan bli over 35 meter høy, og rundt 100 år gammel.

Bladene til ospa rølser/skjelver ved det minste vindpust. *Populus tremula* heter treet på latin. Tremolo er et musikkuttrykk som betyr støtvis eller skjelvende toner. Ospelauvet skjelver lett fordi de lange bladstilkene er flattrykke fra sidene, mens ospebladene er stive og tunge.

Ospeblader.

Ospa er særbu, den har hann- og hunnblomster på hvert sitt tre. Blomstrer i mai – april, før lauvsprett. Ospa har vakre høstfarger, alt fra gnistrende gult til iltert rødt. Ospa sprer seg svært lett med lange rotskudd (vegetativt). Når ospa blir gammel, råtner gjerne marginen og de innerste vedlagene i stammen, slik at treet blir hult. Slike trær er meget verdifulle som hekkeplasser for fugler.

Hva kan osp brukes til ?

Ospeveden er lett å bearbeide, og benyttes en del til produksjon av boller, trau og fat. Veden setter ikke smak på mat, og holder seg lys svært lenge.

I tillegg brukes ospa i fyrstikkproduksjonen. Blant annet fordi treet gløder dårlig etter at flammen slukkes.

Ospa kan også brukes som råstoff i sponplate og celluloseproduksjonen.

ROGN (*Sorbus aucuparia*)

Rogna kan bli opp til 17 m høy, både som tre og som flerstammet busk. Den vokser over hele landet, og finnes som busk høyt over skoggrensen. Frukten består av små, runde, korallrøde og sure bærepler som modnes i september. Rogna tilhører Sorbus-slekten i Rosefamilien, som inkluderer 80 arter med lauvfellende trær. 11 av dem finner vi i Norge.

Når det er mye rognebær, blir det lite snø, sier noen. Når det er mye rognebær blir det også mye snø, sier andre. Rognebæra er fin fuglemat.

Flogrogn er en rogn som setter rot oppe i et eldre tre. Røttene skyter ned gjennom den indre råtne stammen og når marka på den måten.

Hva kan rogn brukes til ?

Den seige, tunge veden er velegnet som brensel. Rotveden av rogn kan benyttes til knivskaft. Veden brukes også i andre finsnekkerprodukter.

Ung rogn ble tidligere mye brukt som fiskestenger. Barken ble tidligere brukt som dyrefor.

Veden blir pen når den behandles.

Rognebær kan brukes til gelé, saft og vin.

SELJE (*Salix caprea*)

Selje hører til pileslekten sammen med pil og vier. Det er ei stor slekt med omkring 100 arter inkludert krysningene. Selja er særbu, og blomstene på hanntrøet kjenner vi som "gåsunger" om våren. Selja blir opp til 25 meter, både tre- og flerstammet busk med slanke rette skudd.

Når sevjen går i treet, tidlig om våren, slipper barken lett taket i seljeveden. Vekstcellene, som ligger mellom barken og veden, er i full utvikling og rives lett i stykker når vi vrir på barken eller slår på den.

Hva kan selje brukes til ?

Kjerneveden i selje er rødbrun, og har lite lukt og smak. Den har derfor blitt brukt til å lage smørbutte og skåler av.

Om våren når det er mye sevje i stammen, slipper barken lett taket fra stammen. Da er det fint å lage seljefløyte.

Røtter og greiner av selje, pil og vier kan brukes til fletting av korgene og matter, eller som hyssing og tau.

Seljebark er næringsrik. Hare, rådyr og hjort gnager på barken når det er lite mat om vinteren.

VIER (*Salix spp.*)

Ofte mangegreinet busk med et mylder av kvister. Vier finnes i et stort antall over hele landet. Myrvegetasjonen i fjelltraktene er ofte sterkt preget av flere vierarter (lappvier, sølvvier, grønnvier m.fl.). Andre vierarter opptrer under mindre karrige forhold, slik som doggpil, som kan bli opptil 10 meter høg. Istervier vokser i fuktig skog og kratt.

Mange *Salix*-arter kan krysses med hverandre.

Istervier

Hva kan vier brukes til ?

Vier er en viktig beiteplante i fjellet.

Tidligere ble vier benyttet til bånd på tønner og fat.

Røtter og greiner av selje, pil og vier kan brukes til fletting av korges og matter, eller som hyssing og tau.

GRÅSELJE (*Salix cinerea*)

Gråselje er store busker som sjelden blir store tre på opptil 10 m høye. Den er nokså vanlig på Østlandet nord til Trøndelag og sør til Kristiansand. Du finner gråselje i viersumper, myrer og ved vannkanter i lavlandet. Den er litt næringskrevende. Bladene er myke og gråhårete. Årets kvister er grålodne. Bladene blir 5 – 10 cm lange. Blomstrer i mai – juni. Vanskelige å skille fra vanlig selje.

Mange Salix-arter kan krysses med hverandre.

Hva kan gråselje brukes til ?

EINER (*Juniperus communis*)

Einer (*Juniperus communis*) er oftest å se som en busk, men kan også bli et tre på vel 10 meter. Andre navn på einer er brisk, bruse eller brake. Einer tilhører *sypressfamilien*. Eineren kan bli over 1000 år gammel, og har den største utbredelsen av alle bartrearter. Eineren kan vokse på allslags jord, bare den får lys nok. Einer vokser i utmark fra strandbeltet og opp til 1730 m.o.h. i Jotunheimen.

Einerbærene modnes ikke før 3. sommeren. Bærene inneholder einerolje, som er mye brukt i medisinsk sammenheng. Noen blå einebær i sausen gjør viltsmaken perfekt. Einebær og einernåler er god mat for enkelte fuglearter.

Hva kan einer brukes til ?

Det tettvokste velduftende trevirket blir brukt til å lage prydgjenstander av, eksempelvis små skjeer, kniver, skåler og esker. Einerstammer er velegnet som gjerdepåler. De er svært motstandsdyktige mot råte. Av det grønne einer-baret kokte en tidligere einerlåg. Trekjørel ble vasket i einerlåg for å få en frisk og rein lukt. Einerlåg kunne også drikkes og var medisin mot mange sykdommer. En kunne også brenne einerbaret og røyke kjøtt og fisk i røyken.

Einerbær kan brukes som smakstilsetning i mat og drikke, f. eks. i sauser og i øl. Av bærene kan kokes lakris.

I gamle dager mente folk at hengte en noen einerkvister over døra, var en beskyttet mot trolldom.

GRAN (*Picea abies*)

Gran er det viktigste treslaget i Norge, men finnes likevel ikke overalt. Østlandet og Trøndelag er de viktigste granområdene i Norge. Granskog utgjør 60 % av kubikkmassen i skogene våre. Granskogen krever dypere og mer næringsrik jord enn furu. Den høyeste grana i Norge er målt til 49,5 meter. Granslekta omfatter rundt 50 arter. Utenom den vanlige grana, er det innført arter som sitkagran, blågran og serbergran.

Hannblomstene er gule. Granpollen kan vi eksempelvis se som tette gule flak på overflaten av vann og sjøer i blomstringstiden. De unge røde grankonglene er hunnblomsten, som senere utvikles til modne kongler med frø (opptil 200 frø i en konge).

Hva kan gran brukes til ?

Gran er et meget viktig råstoff til forskjellige bygningsmaterialer, men den er også det viktigste treslaget i papirproduksjonen.

Gran kan plantes som prydbusker og som hekkplanter, og benyttes til juletre.

Gran brukes en god del til ved, og den er spesielt fin opptenningsved når den er tørr. Granveden brenner ganske fort og spraker og gnistrer mye.

FURU (*Pinus sylvestris*)

Furu er et viktig treslag i skogbruket, og er furuslektens (90 arter) eneste viltvoksende treslag i Norge. Furu er vanlig over hele landet, og vokser på 25 % av skogarealet. Den kan bli over 25 meter høy, og over 700 år gammel. Tokstadfuru er målt til nesten 500 år. Furu er svært nøysom, og vokser gjerne på næringsfattig sand- og grusjord der få eller ingen andre treslag kan vokse.

Gamle furutrær utvikler harpiksholdig ved, såkalt tyrived. Spesielt skjer dette i trær som vokser i værharde strøk og i høyereliggende områder. Tyriveden lukter friskt, brenner godt og er motstandsdyktig mot råte. I fjellstrøk blir gamle, døde furutrær stående som grå monumenter i mange år før de faller ned og råtner

Hva kan furu brukes til ?

Furu er svært viktig som bygningsmateriale, og brukes eksempelvis til golvbord, veggpaneler, dører og vinduer. Furu er god ved, men ikke så god som bjørk og eik.

Vi utvinner den velduftende oljen i furua, og bruker den blant annet i vaskemidler, luftrensere og badeskum.

Av furuved kan det utvinnes tjære. Tjære er et impregnerende stoff som for eksempel kan brukes som beskyttelse/maling på trebåter og hus.

LERK (*Larix spp.*)

Lerken inntar en bred plass blant innførte treslag i Norge. Det fins flere arter lerk, som alle vokser på den nordlige halvkule. De er hardføre treslag, som har evne til å vokse høyt opp mot fjellet og langt mot nord. I tillegg til at lerken er hardfør, vokser den ualminnelig raskt i ungdommen. Det hovedsakelig tre arter som er aktuelle i Norge; Europeisk, Sibirisk og Japansk lerk. I tillegg har såkalt Hybridlerk (kryssing mellom Europeisk og Japansk lerk) en viss utbredelse.

Lerken kan bli godt over 40 meter høg, og er eneste bartre som feller nålene på høsten. Stammen er iblant slengete. Nålene er myke og sitter enkeltvis.

Lerk har en stor andel kjerneved med høyt innhold av harpiks og olje, og har en bestandighet mot råte som kan sammenlignes med kjerneved av furu.

Hva kan lerk brukes til ?

Brukes en del i skogbruket der grana er utsatt for råte. Prydtre i hager og parker.

Utvendig og innvendig kledning, gulvbord, båtbyggingsmateriale, limtre bryggematerialer og gjerdematerialer.

